

Kunstroute

1

Kunst in het hart

Dit is de plek.

Deze kunstroute voert langs 11 kunstwerken in het stadscentrum en sluit aan op Kunstroute 2, Rond de Dobbe.

2,5 km

Wandelroute ■ Toegankelijk voor rolstoel/scootmobiel

Beeldende kunst verbindt mensen met hun stad en geeft een eigen identiteit aan een plek. Dat maakt kunst een belangrijk onderdeel van de stadscultuur. De gemeente Zoetermeer verstrekt al decennia lang opdrachten aan professionele kunstenaars om bij bouwprojecten een kunstwerk te maken. Een kunstwerk speciaal ontworpen voor de plek én speciaal voor de mensen die de plek gebruiken.

Inmiddels staan er meer dan 180 unieke kunstwerken in de stad. Je kunt ze ontdekken met de verschillende kunstroutes. Elke route leidt door een ander stukje Zoetermeer. Voor wie met kinderen op pad gaat, staat er per kunstwerk een vraag die helpt om een gesprek over kunst op gang te brengen.

Meer informatie over alle kunstwerken in de stad vind je op www.zoetermeer.nl/kunst.

Start: Stadhuis-Forum, Stadhuisplein 1

Einde: Stadhuis-Forum, Stadhuisplein 1

De kunstwerken in het Stadhuis-Forum zijn alleen te bezichtigen tijdens openings-tijden van het gebouw.

Uitgave **Bureau Citymarketing Zoetermeer, i.s.m. afdeling Vrije Tijd Gemeente Zoetermeer** ■
Tekst en Fotografie **Gemeente Zoetermeer** ■ Vormgeving **so mine design** ■ Cartografie **Cartographics** ■
Met dank aan **Historisch Genootschap Oud Zoetermeer; Marion Verweij**.

© Gemeente Zoetermeer, versie 2, maart 2021. Contact: tel. 14 079, www.zoetermeer.nl/kunst. Niets uit deze uitgave mag worden gepubliceerd zonder toestemming van de gemeente Zoetermeer. De gemeente doet haar best om actuele informatie aan te bieden. Wijzigingen zijn voorbehouden.

gemeente
Zoetermeer

ZOETERMEER
IS DE PLEK.

➤ Ga vanaf het **Stadhuisplein** het Stadhuis-Forum binnen. In de hal staat een standbeeld.

1 Jan Fabre ■ De man die vuur geeft (2003)

Het levensgrote bronzen beeld dat bezoekers welkom heet, stelt de kunstenaar zelf voor: Jan Fabre. Het brons is zo goed gepolijst, dat het heel sterk glanst en op goud lijkt. De man lijkt net van de stenen sokkel achter hem gestapt. Daarop zijn een paar dichtregels van Guido Gezelle aangebracht. Er staat dat de kunstenaar met zijn aansteker 'het vuur' aan je door wil geven, zoals hij het doorkreeg van anderen. Het vuur staat symbool voor inspiratie.

? De kunstenaar heeft op het beeld zijn naam gezet. Kun je ontdekken waar?

➤ Verder naar binnen zie je rechts een grote glazen vitrine in de vloer.

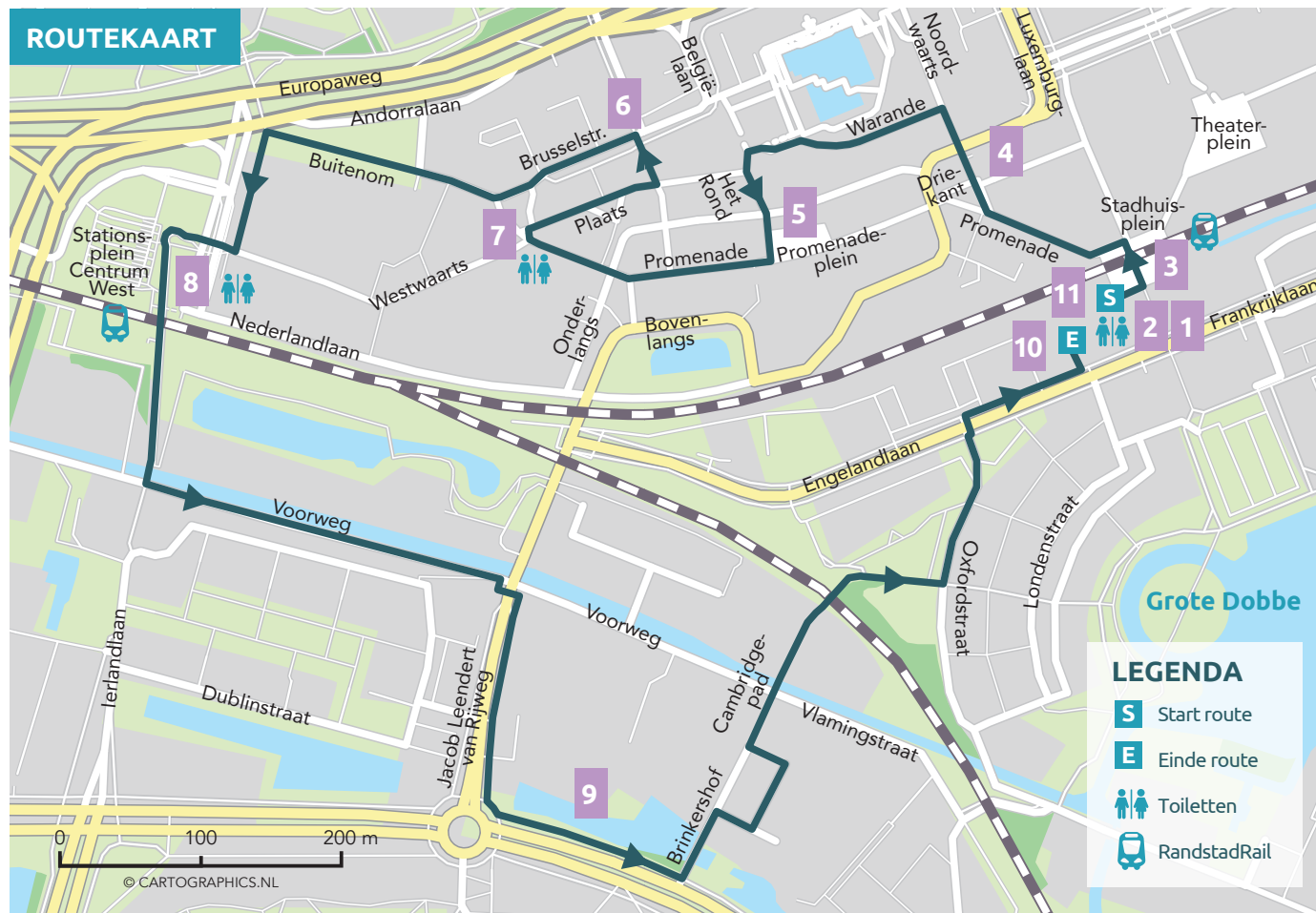
2 Piero Gilardi ■ Zuccaia (1991)

Onder het glas ligt het kunstwerk Zuccaia. De titel is Italiaans en het kunstwerk is dan ook gemaakt door een Italiaanse kunstenaar: Piero Gilardi. In 1992 was het te zien op de Zoetermeerse land- en tuinbouwtenoonstelling Floriade. Zuccaia speelt in op dat groene thema: het is een natuurlijk tapijt. Elk onderdeel, van spriet tot stonk, is apart met de hand uitgesneden uit purschuim en schuimrubber. De moderne materialen van dit stukje natuur kunnen helaas niet zo goed tegen kou, vocht en wind. Daarom ligt het nu veilig ingebouwd in de vloervitrine, beschermd en tóch goed te zien.

? Hoeveel soorten groente zie je onder de glazen vloer?

➤ Loop terug naar het **Stadhuisplein**. Via de trap of de lift tegenover het Stadhuis-Forum ga je naar beneden en kom je op het perron van de RandstadRail. Loop rechtdoor voor-

bij de entree van het Stadhuis-Forum en rechts van je zie je binnen op het achterliggende raam een enorme blauwe rasterfoto.

3 Blok-Lugthart ■ De Ontmoeting: Voormalig Station Zegwaard (2017)

Dit kunstenaarsduo koos negen historische foto's om in het nieuwe Stadhuis-Forum negen grote ramen mee te verfraaien. De oude afbeeldingen zijn omgezet naar een raster van punten en gebrandschilderd op het glas. Elke foto is monochroom, ofwel in één kleur.

Doordat het glas zelf transparant is, kijk je als het ware door de voorstelling heen. Oud en nieuw vermengen zich dan. Tegenover de RandstadRail zie je een foto van het voormalige station Zegwaard. Dit station stond vroeger op de plek van het huidige station Zoetermeer-Oost.

? Welke verschillen kun je bedenken tussen het oude en het nieuwe station?

➤ Ga terug naar het **Stadhuisplein**. Loop richting het overdekte winkelcentrum en sla voor het einde van het plein linksaf naar winkelstraat **Promenade**. Loop door tot je op een kleiner plein komt, het **Driekant**. In het midden vind je op een muurtje een standbeeld.

4 **Evert den Hartog ■ Meisje spelend met hond (1990)**

De kunstenaar maakte dit beeld speciaal voor deze plek en bedacht een manier om deze sculptuur heel natuurlijk

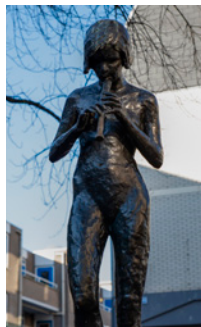
in de omgeving te laten passen. Het meisje ligt levensecht op het muurtje. Haar hondje ligt er los naast. Evert den Hartog maakt voor zijn beelden niet alleen de ontwerpen en kleimodellen zelf; hij giet ze ook eigenhandig af in brons. Op het rechterbovenbeen van het meisje vind je het merkteken van de kunstenaar: een ovaal met daarin de letters 'hartog'.

? **Kijk eerst goed naar het beeld en draai je dan om: waarmee spelen het meisje en haar hondje?**

➤ Ga rechtsaf richting het **Noordwaarts** en sla vervolgens linksaf bij de **Warande**. Je loopt langs een openbare stadstuin met water. Loop de straat af en ga daarna weer naar links. Via **Het Rond** kom je op het **Promenadeplein**. Daar staat een bronzen figuurtje op een sokkel.

5 **Tineke Bot ■ Fluitspelend meisje (1985)**

Heel anders dan het meisje met haar hondje, staat dit beeld niet tussen de mensen, maar juist hoog erboven. Ze staat op een bronzen voetplaat die weer op een hoge natuurstenen sokkel rust. Het meisje is volledig verdiept in haar fluitspel en lijkt de blikken van het voorbijkomende publiek niet eens op te merken. De kunstenaar, Tineke Bot, maakte veel bronzen vrouwenfiguren. Ze zijn vaak bezig met alledaagse handelingen als fietsen of de was doen. Ook maakte zij veel bronzen dieren.

? **Kijk goed naar het beeld en draai je dan om: is het groter dan, kleiner dan of even groot als een echt mens?**

➤ Ga vanaf Het Rond gezien rechtsaf, loop winkelstraat **Promenade** verder op en ga door tot het volgende pleintje. Neem de bocht naar rechts richting **Plaats**. Loop door tot je de steeg links van je ziet en ga deze in naar de **Brusselstraat**.

Ga 25 meter naar rechts en streek over bij het zebrapad. Voor de brandweerkazerne staat een abstract beeld.

6 **Margot Zanstra ■ zonder titel (1980)**

Op een betonnen sokkel staan vier aluminium zuilen, die op hun beurt weer acht kunststof blokken dragen. Alle onderdelen zijn geometrisch van vorm, waardoor het beeld een strakke uitstraling heeft. Door bewust geen kleur te gebruiken, wil de kunstenaar de kijker vooral op de vorm laten letten. Om diezelfde reden geeft ze haar beelden meestal geen titels. Balans en ritmiek zijn belangrijke thema's in het werk van Zanstra. Die interesse komt voort uit haar eerdere carrière als danseres.

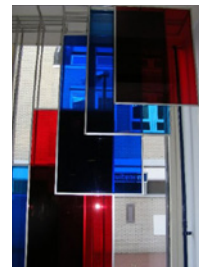

? **Doet het beeld je aan een mens denken? Waarom wel of niet?**

➤ Ga verder op de **Brusselstraat** richting **Burgemeester Wegstapelplein**. Rechts is een politiebureau. Vlak achter het raam zie je in de wachtruimte een kunstwerk.

7 **Joost Baljeu ■ Plexiglas wand (1980)**

Joost Baljeu werkt, net als Margot Zanstra, veel met geometrische vormen. Maar hij gebruikt wél kleur, vooral de primaire kleuren: rood, blauw en geel. Voor het politiebureau heeft hij iets voor de binnenkant bedacht, dat door het glas heen ook van buitenaf te zien is. Hij gebruikt de gehele hoogte van het gebouw: het kunstwerk loopt door over twee verdiepingen. Door de plexiglas panelen deels achter elkaar te zetten, gaan de kleuren optisch mengen, zodat er ook hier en daar paars te zien is. Het aluminium frame zorgt voor een fraai lijnenspel.

? **Ken je een kunstenaar die ook veel met rechthoekige vormen en de kleuren blauw en rood werkte? Welke kleur gebruikte die kunstenaar vaak nog meer?**

➤ Ga verder in dezelfde richting op het **Buitenom** en houd links aan. Volg het pad naar beneden. Dan sla je links de hoek om en ga je weer omhoog. Je bevindt je nu op het stationsplein **Centrum West**. Steek tegenover de ingang van winkelcentrum Spazio over op het zebrapad. In de bocht van de fietsbrug staat een groot kunstwerk.

8 **Joost van den Toorn ■ De aardappelmanneltjes (2008)**

Enorme keien lijken 'zomaar' boven op elkaar gestapeld. In werkelijkheid kostte het wel wat moeite om ze zo te krijgen. De stenen zijn eeuwenoud en komen uit Scandinavië. Voordat Zoetermeer zich sterk uitbreidde, lagen op deze plek akkers vol aardappels. Van den Toorn verwijst hier met de keien naar. Van keramiek, bekleed met bladgoud, maakte hij er neus, ogen en lippen aan. Door de lange neuzen lijken ze op de Japanse Tengu: fabeldieren die demonen afschrikken. De aardappelmanneltjes staan er dus om ons te beschermen. Aan de kant van de fietsbrug heeft de kunstenaar een aantal stalen nagels in het beeld geslagen: bovenaan zijn merkteken en daaronder het jaar waarin hij het kunstwerk maakte: 08.

? **Weet jij welk spelgoed de kunstenaar in gedachten had toen hij het idee kreeg voor dit beeld? Tip: denk aan de films van Toy Story.**

➤ Loop over de fietsbrug, richting de historische **Voorweg**. Ga bij de Voorweg linksaf tot het stoplicht aan de **J.L. van Rijweg**. Steek over en ga direct naar rechts richting de rotonde. Bij de rotonde ga je links de **Van Leeuwenhoeklaan** op. Aan de linkerkant loopt water, waarin een glanzende sculptuur drijft.

9 **Richard van de Koppel ■ Melite (2014)**

Het lijkt alsof een vrouw nèt het water in duikt. Het beeld stelt de waternimf Melite voor. Zij komt voor in de 'Metamorfosen' van Ovidius: een boek vol antieke verhalen die allemaal over gedaanteverandering gaan.

Richard van de Koppel beeldt Melite af op het moment dat zij net het water raakt en dan in een bloemblad verandert. De onbereikbaarheid van de schone nimf benadrukt hij door haar midden in het water te plaatsen.

Welke verhalen ken jij – bijvoorbeeld sprookjes – waarin mensen, dieren of dingen zomaar van vorm veranderen?

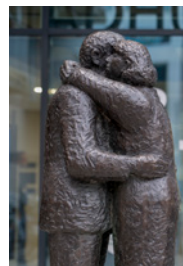
➤ Even verder op de **Van Leeuwenhoeklaan** passeer je het voormalige terrein van de zuivelfabriek van Brinkers. Je ziet in rode baksteen nog de **monumentale schoorsteen** van het fabriekscomplex. Ga links de brug over en loop het **Brinkershof** door. Je komt op de **Vlamingstraat** met **historische bebouwing**. Steek de straat en het bruggetje over en volg het **Cambridgepad** onder het spoor door. Ga bij de **Oxfordstraat** links naar de **Engelandlaan**. Daar ga je naar rechts en steek je iets verderop bij het zebrapad over. Je bevindt je vlakbij de hoofdingang van het Stadhuis-Forum. Op de gevel hangt het **gemeentewapen** van Zoetermeer in fraaie kleuren en bladgoud. Bij de entree staat een beeldje van brons.

10.000 stappen zetten?

Dit is de plek.

10 Gerard Brouwer ■ Welkom (1988)

Op een sokkel staan twee figuren die elkaar omhelzen: een man en een vrouw. De vorm is nogal gesloten: er zijn geen uitstekende armen, benen of attributen. Daarmee geeft Brouwer de intimiteit tussen de mensen weer. De figuren zijn door de kunstenaar vereenvoudigd, dus niet elk detail is zichtbaar. Toch heeft hij het oppervlak van het beeld – de huid – wel levendig gemaakt door deze reliëf te geven. Ook de gelaats-trekken zijn wat duidelijker neergezet dan de rest.

Waarom zou dit beeld nou precies hier zijn neergezet?

Optie 1: Route via Entree Engelandlaan

➤ Ga het Stadhuis-Forum in. Na ongeveer 10 meter is links, op de glazen wand van de raadzaal, in een oranjebruine tint een rasterfoto aangebracht.

Optie 2: Route via Stadhuisplein

➤ Buiten openingstijden van de entree Engelandlaan, loop je rechts om het Stadhuis-Forum heen. Dan kom je uit op het perron van de RandstadRail. Neem de trap of de lift naar boven naar niveau Stadhuisplein. Ga het Stadhuis-Forum binnen, langs 'De man die vuur geeft'. Recht tegenover de ingang neem je de lift naar beneden. Dan ga je naar het centrale pad en houd je links naar richting entree Engelandlaan. Op het eind zie je rechts, op de glazen wand van de raadzaal, een rasterfoto in een oranjebruine tint.

11 Blok-Lugthart ■ De Ontmoeting: De oude raad (2017)

Dit kunstenaarsduo koos negen historische foto's om op negen grote ramen te brandschilderen in het nieuwe Stadhuis-Forum.

Door de achtergrond doorzichtig te laten, kijk je door de voorstelling heen, waardoor heden en verleden met elkaar vermengen. Bij de raadzaal zie je op het raam een foto van een gemeenteraad uit het verleden. De raad zit tussen de belangrijke burgers van het dorp, zoals de veldwachter, de schoolmeester en de notaris. Door het raam heen kun je de gemeenteraad van nu aan het werk zien.

Op de foto van toen zie je een flink gezelschap. Weet je hoeveel leden de gemeenteraad van Zoetermeer nu heeft?

➤ Ga met de lange trap (of de lift) weer naar niveau 2, entree **Stadhuisplein**, het startpunt van deze route. Hier eindigt de route.

Antwoorden

1. De naam 'Jan Fabre' staat op de binnenrand van de zool van zijn linkerschoen. Daar lees je ook '4/8'. Dat betekent dat de kunstenaar maximaal acht van deze beelden zal maken en dat dit exemplaar als vierde is gemaakt.
2. Je ziet drie soorten pompoenen en één courgettesoort.
3. Er is veel te bedenken, bijvoorbeeld: het nieuwe station is ondergronds aangelegd. Er is geen stationschef meer, die de aankomende en vertrekkende treinen begeleidt. In het nieuwe station staat de reisinformatie op digitale informatieborden. Er rijden veel vaker treinen.
4. Ze spelen met een bal.
5. Ze is ongeveer 1.60 meter, dus even groot als de gemiddelde tiener. Maar let op: ze heeft wel heel erg lange benen.
6. Alle antwoorden zijn goed. Het gaat erom dat je uitlegt wat jij vindt.
7. Een heel bekend voorbeeld is Piet Mondriaan. Hij gebruikt de drie primaire kleuren (hoofdkleuren, waarmee je veel andere kleuren kunt mengen): rood, blauw en geel. Andere voorbeelden zijn Bart van der Leek, Theo van Doesburg en Gerrit Rietveld.
8. Het beeld is gebaseerd op Meneer Aardappelhoofd. Dat is in 1952 in Amerika bedacht speelgoed, bestaande uit ogen, oren, neuzen, lippen, en dergelijke, op prikkertjes. Daarmee kun je zelf een poppetje maken van een gewone aardappel.
9. Bijvoorbeeld: Assepoester met haar koets gemaakt van een betoverde pompoen; de kikker die na een kus van een prinses in een echte prins verandert; de reus uit De gelaarsde kat die zichzelf in een kon muis veranderen.
10. Met dit beeld wil de gemeente Zoetermeer bezoekers van het Stadhuis-Forum een warm welkom heten.
11. De gemeenteraad van Zoetermeer telt nu 39 raadsleden.